

Asia: VN/5843/2026

Sosiaali-ja terveysministeriön asetus hyvinvointialueen seuranta- ja arviointivelvollisuudesta sekä seurannan vähimmäistiedoista ja vähimmäistiedon hallintamalleista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne tähän tekstikenttään

Kymenlaakson hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto otsikkoasiassa mainitusta asetusehdotuksesta. Pidämme asetuksen tavoitteita kannatettavina ja pidämme tärkeänä, että kansallista ohjausta ja tiedolla johtamista vahvistetaan yhtenäistämällä tietopohjaa sekä parantamalla vertailukelpoisen tiedon saatavuutta.

1. Yleiset huomiot ja RAI-arviointi

Kymenlaakson hyvinvointialue pitää asetuksen tavoitetta tietotuotannon kokoamisesta kansallisiin lähteisiin positiivisena, jos tiedot ovat ajantasaisesti käytettävissä myös HVA omissa käyttötarkoituksissa. Erityisen myönteisenä asiana näemme RAI-arviointeja koskevien tietojen (5 § 2 mom. 7 kohta) sisällyttämisen vähimmäistietosisältöön. RAI-tietojen hyödyntäminen on keskeistä iäkkäiden palvelujen laadun, vaikuttavuuden ja asiakastarpeiden seurannassa, ja niiden nostaminen osaksi lakisääteistä vähimmäistietoa on perusteltua.

2. Järjestelmien valmius ja automaatio

Vaikka suhtaudumme uudistukseen myönteisesti, haluamme korostaa tekniseen toimeenpanoon liittyviä haasteita:

- Tekninen valmius: Olemme huolissamme siitä, että tietojärjestelmien valmius tuottaa asetuksen edellyttämää tietoa ilman manuaalista työtä ei ole vielä kaikilta osin riittävä.

- Automaation tarve: Uudet raportointivelvoitteet asettavat merkittäviä vaatimuksia, ja tiedonkeruun tulisi perustua mahdollisimman pitkälle automaatioon ja rajapintaratkaisuihin. Manuaalisen työn määrää on vältettävä, jotta asetus ei lisää hallinnollista kuormitusta merkittävästi.

3. Vähimmäistietojen tuottaminen

Lisäksi korostamme, että vähimmäistietojen tuottamisen edellyttämä laadunhallinta ja laadunvarmistus on keskeinen osa asetuksen onnistunutta toimeenpanoa. Vähimmäistiedot ovat kansallisen ohjauksen ja vertailukelpoisuuden kannalta hyödyllisiä vain, jos tiedon laatu (oikeellisuus, ajantasaisuus, kattavuus ja yhdenmukainen kirjaamiskäytäntö) varmistetaan systemaattisesti. Tämä edellyttää yhteisiä määrittelyjä ja tulkintaohjeita, selkeitä vastuita (tiedon omistajuus), automaattisia teknisiä tarkistuksia ja validointeja sekä muutostenhallintaa ja jäljitettävyyttä (audit trail). Laadunhallinnan tulee olla osa hyvinvointialueiden omavalvontaa, ja kansallisen ohjauksen tulisi tukea sitä tarjoamalla yhtenäiset koodistot, testaus- ja vertailuraportit sekä tukea koulutukseen, jotta samoja tietoja ei tuoteta eri alueilla eri tavoin.

4. Tiedon hyödyntäminen hyvinvointialueella

On ensisijaisen tärkeää, että kerätty ja käsitelty minimitieto ei palvele ainoastaan valtakunnallista ohjausta, vaan se saadaan palautettua tehokkaasti myös hyvinvointialueiden omaan käyttöön ajantasaisesti, kerta vuoteen on liian harvoin. Jotta asetus tukee alueellista johtamista, tiedon on oltava helposti visualisoitavissa ja analysoitavissa.

5. Johtopäätökset

Kymenlaakson hyvinvointialue pitää asetusehdotusta strategisesti merkittävänä ja kannatettavana. Toimeenpanon osalta on kuitenkin varmistettava, että velvoitteet ovat realistisia suhteessa tekniseen valmiuteen ja että kansallinen ohjaus tukee aidosti hyvinvointialueiden omaa päätöksentekoa.

Rajaniemi Tuula

Kymenlaakson hyvinvointialue - Marko Mustonen tietojohtamisen päällikkö